

การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
The Study of Guidelines on Leadership in Digital Age Development
of School Administrators in Sakon Nakhon Primary Educational
Service Area Office 3

ARTICLE INFO

Article history

Received 18 February 2024

Revised 6 June 2024

Accepted 29 December 2024

อภิรักษ์ ทองสุข¹, ปาริชา มารี เคน² และ คมสันท์ ขจรปัญญาไพศาล³

Apiruk Thongsuk¹, Parisha Marie Cain² and Komsan Kajonpanyapaisarn³

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study the current situation of leadership in the digital age of school administrators and 2) to study guidelines for developing leadership in the digital age of school administrators under the jurisdiction of the Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office, Area 3. The sample group of the research was school administrators and teachers for 333 persons and the experts for 10 persons. The research instruments consisted of a 5-level rating scale questionnaire and semi-structured interview form. Data analysis statistics included mean, standard deviation, and percentage.

The results of the research found that: 1) The leadership in the digital age of school administrators in Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office, Area 3, both in overall and each aspect, were at a high level. Arranged in descending order as systematic improvement, professional practice, vision leadership, citizenship in the digital age and creating a learning culture in the digital age, respectively; 2) Guidelines for developing leadership in the digital age of school administrators in the Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office, Area 3, were in 5 areas: school administrators concerning their role and necessary in bringing digital technology for school management; be aware of technological changes that will occur in the future; study policies related to digital technology to define an up to date modern vision; use digital innovation technology expertly until becomes a culture of learning in the digital world in school; and encourage all teachers and learners to access the digital technology media. In terms of supervision, administrators must observe teachers' teaching in a variety of formats and provide meeting to explain the strengths of teaching using technology and innovation in teaching and learning.

Keywords: Leadership in The Digital Age, School Administrators

¹ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ ประเทศไทย
M.Ed. (Educational Administration), Faculty of Education and Educational Innovation, Kalasin University, Thailand.

² รองศาสตราจารย์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ ประเทศไทย
Associate Professor, Faculty of Liberal Arts, Kalasin University, Thailand.

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์และนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ ประเทศไทย
Assistant Professor, Faculty of Education and Educational Innovation, Kalasin University, Thailand.

Corresponding author; e-Mail address: apirukthongsuk4@gmail.com¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 333 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ทั้งโดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ รองลงมาคือ ด้านความเป็นเลิศในการปฏิบัติงานอย่างมืออาชีพ ด้านการเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์ ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล และด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล ตามลำดับ 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบ 5 ด้าน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาคำนึงถึงบทบาทและความจำเป็น ในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาบริหารสถานศึกษา รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ศึกษานโยบาย ที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล นำมากำหนดวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ ต้องใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัลให้ได้จนชำนาญ จนเกิดเป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้บนโลกดิจิทัลในสถานศึกษา และส่งเสริมให้ครูและนักเรียนทุกคนได้เข้าถึงสื่อเทคโนโลยีดิจิทัล ทุกคน ด้านการนิเทศ ผู้บริหารต้องมีการสังเกตการสอนของครูในรูปแบบที่หลากหลาย มีการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับจุดเด่นของ การสอนที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล, ผู้บริหารสถานศึกษา

บทนำ

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีดิจิทัลได้เปลี่ยนกระบวนการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเน้นการพัฒนา ทักษะดิจิทัลเพื่อสนับสนุนครูและนักเรียนในยุคดิจิทัล รวมถึงส่งเสริมนวัตกรรม เช่น สื่อสามมิติ แอนิเมชัน และปัญญาประดิษฐ์ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ควรเริ่มจาก เป้าหมายชัดเจนและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ขององค์กร ทั้งนี้ การพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 เพื่อให้เกิดการใช้งานที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงสุด (กระทรวง ศึกษาธิการ, 2562) แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ยุทธศาสตร์ที่ 5 มุ่งเน้นการเตรียมกำลังคนให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจ และสังคมดิจิทัล โดยพัฒนาบุคลากรในทุกสาขาอาชีพให้สามารถใช้และสร้างสรรค์เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งส่งเสริมการพัฒนาผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อเพิ่มความสามารถเฉพาะด้าน สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ในกระบวนการเรียนการสอนที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือหลักในการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ใหม่ ๆ และการเตรียม พร้อมของสถาบันการศึกษาในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2559) ความต้องการกำลังคนในศตวรรษที่ 21 เผชิญกับการเปลี่ยนแปลงประชากร การติดกับดักรายได้ปานกลาง และผลกระทบจาก โลกาภิวัตน์ ซึ่งส่งผลต่อทัศนคติและวัฒนธรรม ขณะเดียวกัน ระบบการศึกษามีปัญหาคุณภาพและมาตรฐานในสาขาวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยี และการบริหารจัดการ รวมถึงปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และจิตสาธารณะที่เป็นอุปสรรคต่อ การพัฒนากำลังคนอย่างยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) เทคโนโลยีมีทั้งผลกระทบในด้านบวกและลบ ด้านบวก ได้แก่ ส่งเสริมความสะดวกสบาย การผลิตในอุตสาหกรรมดีขึ้น เกิดการค้นคว้าวิจัยสิ่งใหม่ สุขภาพและความเป็นอยู่ดีขึ้น ส่งเสริม สติปัญญาของมนุษย์ เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกัน และส่งเสริมประชาธิปไตย ขณะที่ด้านลบ ได้แก่ เกิดการล่อลวงกันได้ มีการโจรกรรมข้อมูล ความมั่นคงของชาติ ด้านการเงิน การดำเนินธุรกิจ การบริโภค และปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ดังนั้นจะเห็นว่า เทคโนโลยีเป็นสิ่งที่ยังคงเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการดำรงชีวิตตราบดีที่เรายังคงต้องพึ่งพาเทคโนโลยี แต่ผลกระทบที่เกิดจะร้าย ดี มากน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับผู้นำเทคโนโลยีมาใช้นั่นเอง (จีระพงษ์ โพพันธ์, 2566)

ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากในยุคปัจจุบันเทคโนโลยีดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในการปรับปรุงการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการบริหารและพัฒนากระบวนการเรียนการสอน รวมถึงการพัฒนาความสามารถในการปรับตัวและเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่สามารถช่วยให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพในการจัดการและการสื่อสารได้ดียิ่งขึ้น การพัฒนาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลจึงเป็นการเสริมสร้างทักษะและวิสัยทัศน์ของผู้บริหารให้สามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการทำงานในด้านต่าง ๆ เช่น การปรับปรุงระบบการจัดการการศึกษา การพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ และการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษา ให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ด้วยการใช้แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัล ผู้บริหารจะสามารถเสริมสร้างความสามารถในการตัดสินใจ ใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีในการพัฒนาระบบการศึกษา รวมถึงสร้างแรงบันดาลใจให้ครูและนักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และการพัฒนาได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น การศึกษาวิธีการพัฒนาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลจึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้นในยุคที่เทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในทุกด้าน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

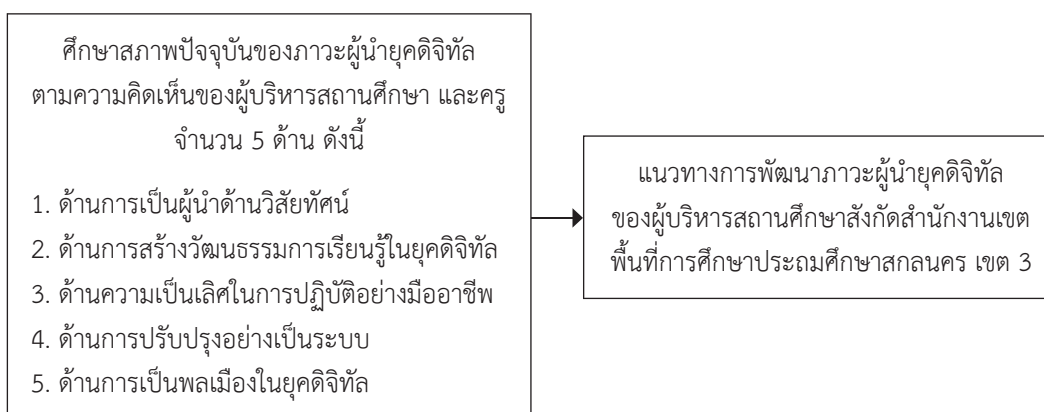
วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 จำนวนทั้งสิ้น 2,578 คน จำแนกเป็น ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 182 คน และครู จำนวน 2,396 คน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 จำนวนทั้งสิ้น 333 คน จำแนกเป็น ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 23 คน และครู จำนวน 310 คน โดยได้มาจากการสุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970)

กรอบแนวคิดการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ สร้างขึ้นตามทฤษฎีการสร้างเครื่องมือของลิเคิร์ท (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับข้อคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เกี่ยวกับภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. บันทึกเสนอมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้
2. นำหนังสือเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้วนำหนังสือที่ผ่านการพิจารณาแล้วเสนอต่อผู้อำนวยการสถานศึกษาที่ได้กำหนดเป็นกลุ่มตัวเพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล
3. การส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยจัดส่งด้วยตนเอง
4. การเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ผู้วิจัยเดินทางไปรวบรวมด้วยตนเอง หลังจากส่งแบบสอบถามไปแล้ว 2 สัปดาห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด ตรวจสอบความถูกต้องและนำมาดำเนินการจัดทำข้อมูล โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ มีการคำนวณหาค่าสถิติตามลักษณะข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 2 ซึ่งเป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open Ended Question) โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำผลที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)
 - 4.51–5.00 หมายถึง มีภาวะผู้นำยุคดิจิทัล อยู่ในระดับ มากที่สุด
 - 3.51–4.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำยุคดิจิทัล อยู่ในระดับ มาก
 - 2.51–3.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำยุคดิจิทัล อยู่ในระดับ ปานกลาง
 - 1.51–2.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำยุคดิจิทัล อยู่ในระดับ น้อย
 - 1.00–1.50 หมายถึง มีภาวะผู้นำยุคดิจิทัล อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ผลปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ที่	ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ด้านการเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์	4.31	0.65	มาก
2	ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล	4.28	0.68	มาก
3	ด้านความเป็นเลิศในการปฏิบัติอย่างมืออาชีพ	4.32	0.66	มาก
4	ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ	4.33	0.67	มาก
5	ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล	4.29	0.69	มาก
	โดยรวม	4.31	0.67	มาก

จากตารางที่ 1 ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.31$, $S.D=0.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 3 ด้านแรก ได้แก่ ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ ($\bar{X}=4.33$, $S.D=0.76$) ด้านความเชี่ยวชาญและการปฏิบัติอย่างมืออาชีพ ($\bar{X}=4.32$, $S.D=0.70$) และด้านการเป็นผู้นำวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ ($\bar{X}=4.31$, $S.D=0.72$) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สรุปมีแนวทางการพัฒนาแบ่งออกได้เป็น 5 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์

ผู้บริหารสถานศึกษาคำนึงถึงบทบาทและความจำเป็นในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาบริหารสถานศึกษา รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ศึกษานโยบายที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีดิจิทัล นำมากำหนดวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ สามารถปฏิบัติได้จริง สร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นทั้งภายในสถานศึกษาและชุมชนและระดับประเทศ

2.2 ด้านการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้เทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัลให้ได้จนชำนาญ จนเกิดเป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้บนโลกดิจิทัลในสถานศึกษา และส่งเสริมให้ครูและนักเรียนทุกคนได้เข้าถึงสื่อเทคโนโลยีดิจิทัลทุกคน ตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ของตัวเองให้ดีที่สุด รู้จักบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร

2.3 ด้านความเป็นเลิศในการปฏิบัติอย่างมืออาชีพ

ผู้บริหารจะต้องสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ขึ้นมาในการบริหารคนและบริหารสถานศึกษา ต้องมีการเปลี่ยนแปลงนำเอานวัตกรรมยุคดิจิทัลเข้ามาบริหารงานในทุก ๆ ด้าน กำหนดนโยบายที่สนองต่อความต้องการของสังคม ไม่ล้าหลัง และที่สำคัญที่สุดการที่จะเป็นผู้บริหารมืออาชีพได้ต้องมียุทธศาสตร์ที่จริง เป็นต้นแบบในการทำงาน สามารถนำพาองค์กรพัฒนาไปสู่ความสำเร็จได้

2.4 ด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบ

ผู้บริหารจะต้องมีกระบวนการทำงานที่เป็นกลุ่ม เปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาโดยให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นเสาหลัก แนวคิดหลัก และนโยบายหลักเน้นให้มีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนและเน้นให้ทุกภาคส่วนได้มีความรับผิดชอบแก้ไขปัญหาด้วยกัน ไม่ผลักภาระไปให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งเพราะจะสามารถทำให้อีกคนไม่พอใจการบริหารจะส่งผลให้การบริหารไม่มีประสิทธิภาพ

2.5 ด้านการเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล

ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลอย่าง เหมาะสมกับยุคดิจิทัล สร้างและพัฒนาผู้นำด้านดิจิทัล เป็นผู้ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นตัวอย่างให้ครู บุคลากร และนักเรียน มีความรู้และทักษะที่เหมาะสมต่อการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพในยุคดิจิทัล ใช้สื่อดิจิทัลอย่างสร้างสรรค์ มีจรรยาบรรณและที่สำคัญต้องมีคุณธรรมจริยธรรมในการบริหารงาน

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการปรับปรุงอย่างเป็นระบบและการเป็นผู้นำด้านวิสัยทัศน์ การใช้เทคโนโลยีในการบริหารการศึกษาได้รับการสนับสนุนจากนโยบายและสถานการณ์ COVID-19 ซึ่งทำให้ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญของเทคโนโลยีในการพัฒนาการเรียนการสอนและการบริหารงานในสถานศึกษา สอดคล้องกับ จินตนา สวยขุนทด และพจน์ เจริญสันเทียะ (2567) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการติดต่อสื่อสาร รองลงมาคือ ด้านความรู้ทักษะดิจิทัล และด้านการมีวิสัยทัศน์ดิจิทัล และด้านกลยุทธ์ดิจิทัล ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ จัดการเรียนการสอนและบริหารงานวิชาการ

ในความเห็นของผู้วิจัยเห็นว่า การที่ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ไม่ยึดติดกับแนวนโยบายการบริหารงานแบบเดิมที่เน้นยึดความคิดเห็นผู้บริหารคนเดียว โดยเปลี่ยนมาเป็นการบริหารแบบทุกคนมีส่วนร่วมจะส่งผลในด้านการพัฒนาสถานศึกษาเป็นอย่าดีและมีคุณภาพ และเปิดโลกทัศน์นำระบบเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามามีบทบาทในการบริหารงานในสถานศึกษามากขึ้น เหตุปัจจัยที่กล่าวมานี้อาจเป็นจุดเริ่มต้นในการบริหารสถานศึกษาที่มีทิศทางไปในทางที่ดีมีคุณภาพและบุคคลที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อิบติซาม เจอะหะ (2564) เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 พบว่า ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์กว้างไกลและสามารถมองเห็นภาพความเป็นไปได้ของการพัฒนาในอนาคตโดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์บริบทของสถานศึกษาอย่างรอบคอบ ด้านความยืดหยุ่นพบว่า ผู้บริหารควรมีวิธีการแก้ปัญหาที่หลากหลาย ไม่ยึดติดกับวิธีแก้ปัญหาแบบเดิม ๆ และเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชาแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ด้านจินตนาการ พบว่า ผู้บริหารควรเป็นผู้นำที่มีลักษณะของการเป็นผู้ที่มีสติปัญญาที่เฉลียวฉลาดในการนำทรัพยากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์เพื่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นกับสถานศึกษา ด้านแรงจูงใจ พบว่า ผู้บริหารควรสร้างแรงบันดาลใจและรู้จักสร้างขวัญกำลังใจในทางที่สร้างสรรค์ และรู้จักใช้ทักษะการสื่อสารที่เป็นมิตรกับผู้ใต้บังคับบัญชา และด้านการทำงานเป็นทีมพบว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความเข้าใจ ผูกพันและมีความร่วมมือกัน ตลอดจนเป็นนักประสานงานที่ดี

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและทันสมัยตามความต้องการในอนาคต โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการบริหารงานและการสื่อสาร ผู้นำต้องเข้าใจสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร พร้อมคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นและปรับวิสัยทัศน์ให้เหมาะสมกับสถานการณ์และนโยบายในระดับต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับใช้ในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ไทเกอร์ (2563) ที่กล่าวถึง ผู้นำยุคดิจิทัลว่า การเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล ผู้นำมีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงและผู้นำเองต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นผู้ที่สามารถเปลี่ยนแปลงให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล องค์ประกอบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ การใช้ดิจิทัลคล่องแคล่ว การนำข้อมูลมาใช้ความเข้าใจในศักยภาพบุคลากร และการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ เน้นความสำคัญของการใช้ข้อมูลและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกดิจิทัลสอดคล้องกับ ออระญา ปะภาวะเต และบุญชม ศรีสะอาด (2564) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 พบว่า การพัฒนาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 มีผลการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีแนวทางการพัฒนาตามองค์ประกอบภาวะผู้นำยุคดิจิทัล 5 องค์ประกอบ 29 แนวทาง สรุปได้ดังนี้ มีระบบการวางแผนและสร้างแนวทางในการพัฒนาบุคลากรเพื่อสร้างสังคมแห่งปัญญา โดยการกำหนดนโยบายให้บุคลากรต้องได้รับการอบรมหรือการอบรมออนไลน์ เข้าร่วม และส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพด้านการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดี ในการ สนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดความตระหนักในหลักจริยธรรมเพื่อวิวัฒนาการของวัฒนธรรมสังคมดิจิทัล ในการใช้สื่อที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ควรมีนโยบายที่จะยกระดับของผู้บริหารสถานศึกษาโดยการพัฒนาวิสัยทัศน์ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ โดยการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) มาใช้ในการบริหารจัดการในสถานศึกษา รวมทั้งควรนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

2. ควรส่งเสริมสนับสนุนผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถในการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว เป็นเหตุปัจจัยที่ทำให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีความกระตือรือร้นใส่ใจที่จะต้องพัฒนาตนเองในด้านการใช้งานระบบเทคโนโลยีดิจิทัล และการที่มีผู้บริหารที่เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัลก็จะสามารถเป็นวิทยากรหรือผู้ให้ความรู้ให้การปรึกษากับครูและบุคลากรได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth interview) จากผู้ทรงคุณวุฒิหรือกลุ่มผู้รู้แจ้งชัด (Known Group) รวมทั้งการสนทนากลุ่ม (Focus Group)
2. ควรมีการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา
3. ควรมีการวิจัยเพื่อสร้างแบบวัดและประเมินตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ได้เครื่องมือการวัดทักษะภาวะผู้นำยุคดิจิทัล สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา ท่านอื่น ๆ ใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเองต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2559). *แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม*. <https://cio.mhesi.go.th/node/479>
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562*. องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- จินตนา สวขุนทด และ พงษ์ เจริญสันติเยะ. (2567). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา. *วารสาร เสี่ยงธรรมจากมหาวิทยาลัย*, 10(2), 108-121.
- จีระพงษ์ โพพันธ์. (2566). *ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี*. <https://kru-it.com/dt-m2/impact-technology/>
- ไทเกอร์. (2564). *ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลคืออะไร (Digital Leadership)*. <https://thaiwinner.com/digital-leadership/>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. พรักหวานกราฟฟิค.
- อิตติขาม เจะหะ. (2564). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปัตตานี เขต 2 [การค้นคว้าอิสระปริญญาโท]*, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- อรรษญา ปะภาวะเต และ บุญชม ศรีสะอาด. (2564). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. *Journal of Modern Learning Development*, 6(4), 191-200.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.